

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΟΙΗΣΗΣ

21 Μαρτίου 2022

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Πολιτιστικό Κέντρο «Μιχάλης Πιερής»

Μιχάλης Πιερός

ΒΑΪ ΚΑΙ ΒΑΪ ΤΣΕΡΜΑΛΙΚ...

στον Στέλιο Ελληνιάδη

Ποτάμι δίπλα στη φωνή που την ακούς ακόμη.

Βάι και βάι Τσερμαλίκ...

Στον Κάλμιους δίπλα, μα όχι κι απ' τις δυο μεριές. Σ' αυτήν με λίγα βράχια και λόφους χαμηλούς, σ' αυτήν ακούγεται η φωνή. Σ' αυτήν που διάλεξαν να τους θυμίζει την πατρίδα ταλαίπωροι Ρωμιοί διωγμένοι απ' την Κριμαία, που έκτισαν εδώ «σπιτίτσια» και χωργιά στου ποταμού την όχθη.

Δεκαέξι ελληνόπουλα σε καρτερούν στο Τσερμαλίκ για πάντα σιωπηλά μες το Μουσείο του Σχολείου. Δεκαέξι ελληνόπουλα που «σαν πουλίτσια πέταναν»

και χάθηκαν στο μαύρο Αφγανιστάν
και δίπλα τους ασάλευτοι και έντυποι
σε τοπικές εφημερίδες ρουμαίγιοι εργάτες
που βρήκαν μαύρο θάνατο στο Τσερνομπίλ...

Στο Τσερμαλίκ σου κόβεται η ανάσα.

Α! μοίρα ζοφερή, μοίρα Ελλήνων
της Αζοφικής! Ξεριζωμένοι στανικώς
από τη μάνα γη πορεύτηκαν προς ζόφον
φτάνοντας στην ερημιά, στη μαύρη
στέπα που όμως την έκαναν πατρίδα
χλοερή, «'γω θέλου τ' Ουκρανία,
ηνήθα ζου αδώ» — τη μοίρα την αντίδικη
την έκαναν τραγούδι, «γραμμένο ήταν
στο κεφάλι μου να μείνω ορφανή», βάι
και βάι Τσερμαλίκ «και χήρα ν' απομείνω»,
βάι και βάι Τσερμαλίκ! —την κοίταζα
που κοίταζε θαμπά με ταραγμένο νου
και με θλιμμένα μάτια της ψυχής
κι ύστερα τραγούδησε αργά
και σιγανά, «μα 'γω γυρεύω να σου πω
να μην μου κάνεις το κακό...»

βάι και βάι Τσερμαλίκ...

Κι ένα παιδάκι πήρε το σκοπό
ένα αηδονάκι. Τραγούδησε παράξενα,
τραγούδησε σαν όπως αυτοί
που ξέρουν πώς είναι η μια στιγμή
να είναι μια στιγμή για πάντα...

Τραγούδησε, τραγούδησε... κι ήταν αυτό
το Τσερμαλίκ: «τέτοιο τραγούδι έξω φρενών
ποτέ δεν έχω κάνει. Εδώ που ανθίζει
ο θάνατος, που ξανανθίζει ο πόνος...»

Βάι και βάι Τσερμαλίκ...

Α' δημοσίευση. Από την υπό έκδοση συλλογή
Μουσών και πόλεων (αφηγήσεις, λυρικά, σάτιρες)

Σημείωση Μιχάλη Πιερή

Α' γραφή: Μαριούπολη, 23 Μαΐου 2011

Στο ποίημα ενσωματώνονται ποιητικές φράσεις από ένα λαϊκό τραγούδι για το Τσερμαλίκ (ελληνικό χωριό της Μαριούπολης), από ένα παραδοσιακό τραγούδι των Ελλήνων της Αζοφικής και από δύο ποιήματα Ελλήνων της Μαριούπολης (της Νάντιας Οξιούζοβα και του Βασίλη Παπάζοβ). Στο Μουσείο του σχολείου του χωριού Τσερμαλίκ που το έφτιαξαν με αγάπη, συγκίνηση και οδύνη οι γυναίκες του χωριού, μουσείο ιστορικής μνήμης και μαζί μνήμης της λαϊκής τέχνης, υπάρχουν οι φωτογραφίες όσων ελληνοπόουλων της περιοχής χάθηκαν στο Αφγανιστάν, καθώς και τοπικές εφημερίδες με ρεπορτάζ για τους νεκρούς από την έκρηξη του Τσερνομπίλ, ανάμεσα στους οποίους και αρκετοί Έλληνες εργάτες από την περιοχή αυτή.

* Φωτογραφία εξωφύλλου: βομβαρδισμός του θεάτρου Donetsk στη Μαριούπολη. Πηγή: *Independent*, 20 Μαρτίου 2022.